

ОРГАНІЗАЦІЯ ГРУПОВОЇ РОБОТИ У ВЕЛИКИХ СТУДЕНТСЬКИХ АУДИТОРІЯХ

© Балацька Л.П., Гілета О.П., Морська Н.О., 2000
ДУ “Львівська політехніка”

Незважаючи на деякі позитивні зрушення, що спостерігаються в школах, вивчення там іноземної мови не ставить за свою мету розвинути комунікативні вміння і навички. Основний наголос робиться на читанні та перекладі. Учням рідко дають завдання, пов'язані з необхідністю висловити власну думку, а якщо такі завдання і є в підручниках, то вчитель рідко знайомить учнів з відповідними мовними кліше. Тому студенти першого курсу, навіть такі, що володіють багатим лексичним запасом і знаннями з граматики, які достатні для написання досить складного тексту, мають дуже низьку комунікативну здатність, не можуть висловити власні думки іноземною мовою.

Розвиток комунікативної компетентності – це основна мета комунікативно орієнтованого навчання. Комунікативно орієнтоване навчання відкриває широкі можливості для організації групової роботи. Групова робота – це методика, що використовується при вивченні багатьох предметів, але особливо вона підходить для вивчення іноземної мови. Ця форма роботи ефективна там, де студентські групи великі і викладач не може приділити достатньо уваги кожному студенту. Ми отримуємо ситуацію, коли студенти навчаються разом, допомагаючи один одному, і оцінюються не індивідуально, а як група. Цей вид роботи можна вважати абсолютно протилежним традиційній формі роботи в аудиторії, коли навчання відбувається в основному за схемою “викладач – студенти” та “окремий студент – викладач”, коли відсутня співпраця між студентами і кожен студент ніби конкурує з іншими, змагаючись в певних навчальних ситуаціях.

Слід відзначити, що бажання допомагати іншим можна вважати невід'ємною рисою характеру майже кожного студента. Але якщо в школі ця допомога виявлялася в звичайному підказуванні на уроках чи іспитах, то тепер у нас з'явилася реальна можливість спрямувати це бажання допомагати у позитивне русло.

В результаті багатьох досліджень було виявлено, що групова робота має значні переваги і приводить до кращих результатів у навчанні. Більше того, групова робота краще вписується в схему, де метою є комунікація, бо комунікація базується на співпраці, а співпраця є основою групової роботи. Поєднання співпраці і конкуренції є можливим, коли між собою конкурують не окремі студенти, а цілі групи.

Можна відзначити такі основні риси комунікативно спрямованого навчання:

- в центрі всього процесу навчання – студент;
- першочергова мета – спілкування;
- мова вивчається в постійному ситуативному контексті.

Вміння спілкуватись – це широке поняття, що містить:

- знання граматики, зокрема синтаксис;
- знання фонетики;
- знання того, що є доцільним в конкретній ситуації;
- вільне володіння мовою.

Розвиток комунікативної компетентності пов'язаний з такими формами діяльності:

- студенти слухають і розмовляють більшу частину заняття: на писання відводиться мінімум робочого часу;
- всі студенти беруть активну участь в аудиторній роботі;
- студенти виступають в рольових іграх, що передбачають необхідність використання різних стилів мовлення;
- студенти практикуються у використанні мовних кліше, автентичної сучасної розмовної мови;
- відбувається постійний обмін інформацією;
- викладач виконує функцію консультанта;
- в аудиторії панує відповідна творча обстановка, що заохочує студентів до активного обміну думками.

Стимулюючою є робота в невеликих групах, що складаються із студентів з різним рівнем володіння мовою. В цьому випадку студенти, які не дуже добре володіють іноземною мовою, але є працюючими, старанними і бажають поглибити свої знання, можуть робити посильний внесок в роботу групи, відчуваючи себе повноправним членом колективу. Для несміливих, сором'язливих студентів так працювати легше, оскільки відповідати перед цілою аудиторією досить важко. Крім того, доповідати від імені групи може студент, що краще володіє мовою, хоча за цим остаточним результатом буде оцінюватись робота всієї групи. Для такої роботи важливо, щоб у групі був лідер, організатор, що зуміє так організувати роботу, щоб кожен член групи брав участь у виконанні завдання. Тому, на нашу думку, одним із першочергових завдань викладача, що приходить на початку навчального року в студентську аудиторію, є визначення таких потенційних лідерів груп, для чого, можливо, доцільно навіть провести ряд психологічних тестів.

Працюючи невеликими групами, студенти можуть виконувати різні типи завдань. Одним із таких завдань може бути складання діалогів як реалізація комунікативного спрямування навчального процесу. Для складання діалогів доцільно формувати групи із студентів приблизно однакового рівня володіння мовою, бо на базі одного і того ж навчального матеріалу студенти виконують завдання різної складності для різних рівнів. Наприклад, вони можуть отримати завдання змінити певний діалог (для слабших студентів) або розширити цей же діалог для використання в різних мовних ситуаціях, підключивши власне відношення до теми діалогу (для сильніших студентів).

Надзвичайно важливо чітко визначити роль викладача в організації групової роботи. В основному викладач, на нашу думку, повинен:

- а) в кожному конкретному випадку ставити перед студентами конкретні, чітко сформульовані цілі;
- б) виконувати роль консультанта.

Ясність цілей має велике значення. Студенти повинні чітко знати, що від них вимагається, а також механізм реалізації і які будуть критерії оцінки.

В ситуації, коли в аудиторії працює декілька невеликих груп, викладач може по черзі підходити до кожної групи, заохочувати, підбадьорювати студентів, відповідати на їхні запитання. Хоча кожна група оцінюється як одне ціле, на оцінку має впливати і те,

наскільки активним був кожен член групи. Тому дуже важливо, щоб кожен вніс свій посильний внесок. Оцінюючи таким чином роботу групи, ми заохочуємо несміливих студентів до роботи та виховуємо почуття відповідальності кожного члена групи за спільну справу. Оцінка може бути як традиційною, так і комунікативною. І та, і інша мають свої переваги і недоліки. Традиційною оцінкою можна вважати результати письмового тестування. Студенти добре знайомі з цим методом контролю, тут чіткі критерії оцінки. Недоліком можна вважати атмосферу конкуренції, що панує при тестуванні. Крім того, результати тестування часто не відображають реального стану речей. Натомість комунікативна оцінка (коротка розмова зі студентом в кінці заняття або семестру) базується на вмінні студентів спілкуватися в конкретній мовній ситуації, хоча критерії оцінки є нечіткими. Недоліком можна вважати те, що цей вид контролю займає дуже багато часу. Ці два методи контролю органічно поєднуються в модульних завданнях, розроблених викладачами кафедри іноземних мов повністю. Студенти, крім письмового завдання тестового плану, виконують усні завдання комунікативного характеру (діалоги, короткі повідомлення тощо), отримуючи за це оцінки, а остаточна семестрова оцінка є сумою результату письмового тестування та усного опитування.

Підсумовуючи усе сказане, можна зробити висновок, що групове навчання допомагає організувати ефективну роботу в групах з великою кількістю студентів, в той же час, не позбавляючи викладача можливості спілкуватися з окремими студентами. І студенти, і викладачі можуть почерпнути для себе багато нового і корисного з цього виду роботи.

1. Gilfert S., Croker R. *Developing Effective Communication Strategies for Non-English Majors in Japanese Universities* // *The Internet TESL Journal*. 1999. Vol. V. № 3. 2. Hill & Hill. *The Collaborative Classroom: a guide to co-operative learning*. Armadale, Vic., Australia: Eleanor Curtain Publishing., 1990. 3. Canale M., Swain M. *Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing* // *Applied Linguistics*. 1980. Vol. 1,1. P. 1-47.

З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗМОВНОЇ ПРАКТИКИ ІЗ СТУДЕНТАМИ – МЕНЕДЖЕРАМИ НА ЗАНЯТТЯХ З КУРСУ BUSINESS ENGLISH

© Бордюк Л.В., Кравець С.Ф., 2000

ДУ “Львівська політехніка”

Основним положенням, яке об’єднує різні напрямки в методиці та різні тенденції у викладанні, є ідея навчання нерідної мови із самого початку як засобу спілкування, а також ідея спілкування як засобу навчання мови (як правило, при цьому вживається термін “комунікативність”).

Курс Business English із студентами-менеджерами доцільно, на нашу думку, почати цитуванням прислів’я: Tell me, I’ll forget. Show me, I may remember. But involve me and